

Lees ook van Angelique van Dam:

Joehoe! Ik wil een koe
Iedereen een ster (behalve ik)

Angelique van Dam

Een vriend zonder tanden

Met tekeningen van
Marja Meijer

moon

© Angelique van Dam, 2018

© Moon, Amsterdam, 2018

© Illustraties Marja Meijer, 2018

Omslagontwerp: Petra Gerritsen

Auteursfoto: Dennis van den Broek

Typografie: Perfect Service

ISBN 978 90 488 4399 2

ISBN 978 90 488 4400 5 (e-book)

NUR 282

www.uitgeverijmoon.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Moon is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘Wat een geluk dat ik je ken.’

– Meneer Hans

Inhoud

1	Overblijf	9
2	Dibbus	16
3	Oreo	22
4	De Zonnewende	28
5	Poezenmelk en korstjes	33
6	Een grote broer	39
7	Overblijf 1.0	46
8	Meneer Hans	51
9	Oeps	58
10	Een leugentje om bestwil	63
11	Slurpen	68
12	Voorlezen	75
13	Oproepjes	80
14	Harry	87
15	Bingo	95
16	Personaliseren	105
17	Slingers	108
18	Interview	114
19	Pinda's eten	119
20	Shoppen	125

21	Prijzen	135
22	Lootje	144
23	Voorbereiding	149
24	Kwijt	153
25	Van de korstjes	161
26	Loterij	166
27	Overblijfplus 2.0	172

1

Overblijf

Is het knap dat je hoort wie er langs je lokaal loopt zonder dat je diegene ziet?

Ik vind van wel.

Met dreunende passen stapt ze door de gang. Ik hoef niet eens te kijken want ik weet precies hoe.

Met kaarsrechte rug, ogen recht vooruit en haar armen zwiepend zoals die van soldaten. Haar donkerblonde paardenstaart beweegt als een klepel van een ouderwetse klok.

Links, rechts, links, rechts.

Juf Sonja. Zo heet ze.

Ik buig nóg dieper over mijn spellingschrift. Mijn neus raakt het papier zowat, waardoor mijn geschrijf gepriegel wordt.

Onze eigen juf Do schuift zacht haar stoel van het bureau, staat op en loopt geluidloos naar het digibord. Alsof ze zweeft. Zangerig zegt ze: ‘Jongens en meisjes, we gaan afronden. Het is tijd voor een boterham.’

Achter in de klas valt een stoel om. In een razend tempo grist Bim de spellingschriften van de tafels en legt ze op juf Do’s bureau. Over een paar minuten gaat de bel en rennen

alle niet-overblijvers naar de gang. Ze hollen als een kudde losgeslagen koeien naar buiten. Pakken hun fiets of rennen naar huis.

Ik niet.

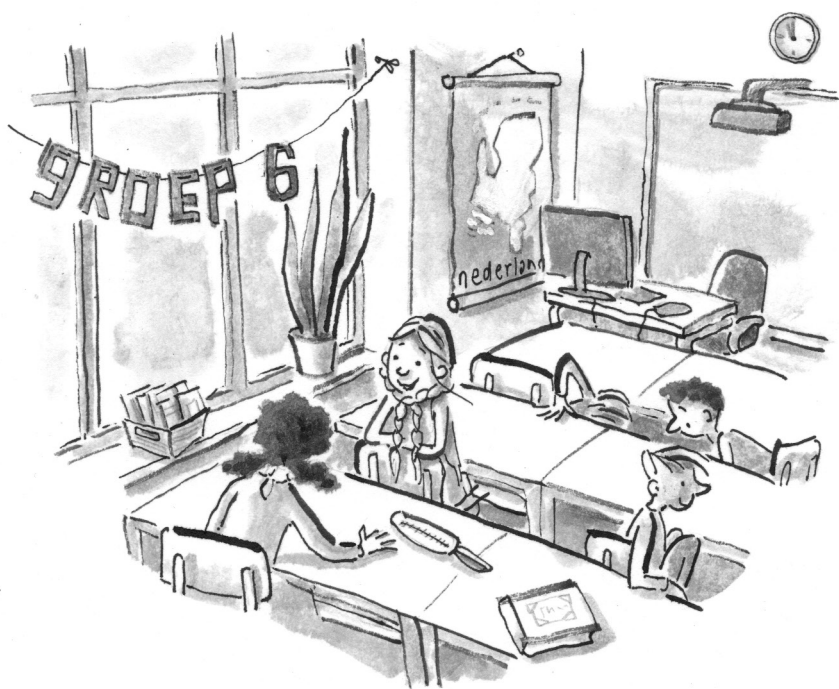
Ik blijf over.

Vier dagen in de week.

We hebben een overblijfclub. De meesten blijven één of twee dagen over en zijn de andere dagen lekker thuis. Ze eten met hun vader of moeder. En Ilja met haar oma en opa.

In het vaste clubje zit alleen ik.

Met mijn rug naar de muur kijk ik naar de andere kant van het lokaal. Naar Ilja, mijn bff.

Regeltje van juf Do: niet naast je vriendin zitten, want dan giechel je te veel. Ik zit naast Said, zij naast Leroy.

Ilja zit achterstevoren en kletst met Dascha. Ilja heeft haar twee lange vlechten in een knoop gelegd, onder haar kin. Het lijkt op een baard.

Iedereen praat door elkaar. Van juf Do mag dat gewoon. Zij is lief.

Ik draai mijn hoofd naar rechts en kijk van de klok boven het digibord naar het raam achter Ilja. Als het goed is... Ja! De groene stadsbus rijdt voorbij en als hij uit het zicht verdwijnt gaat de zoemer. Precies op tijd!

Binnen een paar tellen is het hele lokaal leeg. Op het overblijfsclubje van vandaag na dan. Sanne, Roué, Bim, Said en ik.

Juf Do rommelt in haar gouden rieten juffentas en vist er een Efteling-broodtrommel uit. Ik grinnik en dat ziet ze. Ze knipoogt naar me. 'Ik heb een nieuwe. Mooi hè?'

Ik steek mijn duim naar haar op terwijl ik naar de gang loop, voor mijn tas. Ik rits hem open en op de tast grabbel ik er mijn zakje met boterhammen en het pakje drinken uit.

De haartjes op mijn armen schieten rechtovereind als ik ze weer hoor: die dreunende stappen.

Met een rotvaart ren ik de klas in. Ik ontwijk nog net juf Do in de deuropening. Van schrik gaat ze op haar tenen staan en steekt haar broodtrommel in de lucht.

Dan stampet juf Sonja de klas in. Ze schuift haar rok glad onder haar billen en gaat op de stoel van de juf zitten, alsof het een troon is. Juf Do zwaait met haar broodtrommel. 'Eet smakelijk allemaal.'

Juf Sonja legt een lijst op tafel, tuurt onder haar rechte

pony door de klas rond en begint te schrijven. Van haar gekras krijg ik de kriebels.

Wat vult ze in?

Of doet ze alsof?

Zodra ze klaar is, legt ze haar pen heel beheerst op het blaadje en vouwt haar armen over elkaar.

We zijn muisstil. Als ik vruchtenhageltjes in mijn hand had en die liet vallen, zou iedereen dat horen. Van de stilte krijg ik een tuut in mijn oren. ‘Mag de radio aan juf?’ probeer ik.

‘Nee.’

Ik wist het.

‘Ah *please*? Heel zachtjes? Anders is het zo stil.’

Juf Sonja’s staart zwiept opzij als ze Said vanonder haar pony aankijkt. ‘Dat is ook de bedoeling. Dan hoor ik het namelijk direct als iemand smakt of slurpt.’

Juf Sonja heeft regels.

Heel rottige.

Aan het begin van het schooljaar deelde ze die uit. Op een blaadje.

Je mag namelijk niet: kletsen, lachen, smakken en slurpen. En we moeten ook nog eens met onze mond dicht eten.

Ik scheur mijn broodzakje open en eet mijn twee boterhammen langs de korstjes weg.

Al na een paar minuten schuift Sanne op haar stoel. Roué sjoelt zijn broodtrommel naar Bim. Sanne mikt haar lege pakje met een boogje in de prullenbak en juicht, zonder geluid, als ze raak gooit.

Niemand praat.

Opeens zet juf Sonja haar handen op het bureau en komt met kaarsrechte rug omhoog.

Mijn adem stukt.

In slow motion vouwt ze haar armen over elkaar en glimlacht: 'Broodtrommelcontrole!'

Roué schiet in de lach en fluistert: 'Is dat soms een nieuwe regel?'

Juf Sonja marcheert langs mij heen en begint achter in de klas. Ik verfrommel snel mijn boterhamzakje en knijp er heel hard in om de inhoud te pletten. Dan schuif ik het onder mijn kont. Met mijn gezicht naar het bord en mijn armen over elkaar kijk ik recht voor me uit.

Achter me hoor ik de complimentjes. 'Netjes hoor, Bim. Ja, jij mag naar buiten. Zo zo, Said, jij ook!'

En dan staat ze voor me.

De rode secondewijzer van de klok hapert ervan, net als het kloppen van mijn hart.

'Je broodtrommel graag?' Ze steekt haar hand naar voren.

'Heb ik niet mee, juf,' fluister ik.

Ze buigt zich voorover en zet haar handen op mijn tafel. 'Ik zag je toch écht iets eten net.'

Met mijn lippen stijf op elkaar kijk ik in haar grijze ogen.

Ze zucht, al lijkt het meer op een grom. 'Zaten de boterhammen los in je tas dan?'

Ik schud mijn hoofd. 'Nee, in een plastic zakje, juf.'

'Of...' En ze buigt dichterbij. 'Volgens mij heb jij je korstjes niet opgegeten.'

Ik schrik ervan. Hoe weet zij dat?

Toen ik klein was, maakte mijn moeder me wijs dat ze een extra paar ogen in haar achterhoofd had. Juf Sonja heeft geen kinderen, maar die extra ogen heeft ze dan weer wel.

Ik durf geen nee te schudden, want ik weet zeker dat ze

ziet dat ik lieg. Ze ziet echt alles! En ik durf ook geen ja te zeggen, omdat ze dan natuurlijk boos wordt.

‘Doe je laatje maar even open, wil je?’

Hangend op twee stoelpoten trek ik mijn laatje open.

‘Niet op twee poten.’

Ik schuif iets naar achteren, trek de hele lade eruit en kieper hem om op mijn tafel.

‘Nou?’ Met opgetrokken wenkbrauwen tuurt ze over mijn tafel.

‘Ik heb alles op,’ zeg ik met een piepstem. Het borrelt in mijn buik.

Haar ogen slaan niets over. Mijn pennen, mijn etui, een tekening voor mama, een formulier over de schoolreis en de brief van juf Sonja over de overblijfplus.

‘Hm, oké, schiet maar op, naar buiten jij! En vergeet deze brief niet door je ouders te laten ondertekenen. Volgende week vrijdag is de overblijfplus, dus maandag briefje inleveren.’

Ik weet niet hoe snel ik van mijn stoel af moet springen. Nog voordat ik twee stappen op de gang heb gezet, roept ze: ‘Caro! Vergeet je niet iets?’

Stokstijf blijf ik staan. Met een diepe zucht loop ik terug de klas in. Tussen juf Sonja’s wijsvinger en duim bungelt mijn broodzakje. Met geplette korstjes.

Alsof het een zakje vol smerigheid is laat ze het los. Het ploft op mijn tafel.

‘Eerst. Moet. Dit. Nog. Op.’ Ze draait zich met een ruk om.

‘Doe. Het. Zelf,’ papegaai ik.

‘Wat? Zal ik je moeder soms even bellen?’

Snel schud ik mijn hoofd.

Dan marcheert ze naar de deur, waar de overblijvjuf van de buurklas haar wenkt. Luid pratend verdwijnt juf Sonja.

Zo snel als ik kan, schiet ik naar het raam. Open het en kieper mijn geplette korstjes naar buiten.

Met het lege zakje in mijn hand wacht ik op juf Sonja.

Als ze terugkomt, knikt ze goedkeurend naar het lege zakje op mijn tafel. 'Ksst,' zegt ze. 'Hup, naar buiten jij.'

2

Dibbus

Zonder handen aan het stuur crossen Ilja en ik over de grote weg. ‘Wat voor superbroodje had je oma tussen de middag gemaakt?’ vraag ik. We schieten de weg over naar het bruggetje en ontwijken op het nippertje het paaltje in het midden van het pad.

‘Een witte boterham met roomboter en vijf verschillende soorten beleg: vruchtenhagel, chocoladevlokken, gestampde muisjes, schuddebuikjes, en XXL-hagelslag, puur.’

‘Jammie! Met of zonder korstjes?’

Ze grijnst. ‘Zonder.’

‘Dacht ik al.’

‘Sorry,’ zegt ze er meteen achteraan.

‘Geeft niet.’

Naast mijn huis stoppen we. Ze legt haar hand op mijn stuur. ‘Zal ik het nog een keer aan mama vragen? Of je één keer bij ons mag overblijven?’

‘Lief,’ zeg ik. Al weet ik nu al dat het niet mag.

Ilja haalt haar schouders op. ‘Jij doet elke dag iets liefs voor mij,’ giechelt ze.

Dat is waar.

Ilja woont een kwartier lopen vanaf school. Ik maar vier minuten. Pas sinds het begin van dit schooljaar mag ze alleen op de fiets. Eerst ging ze altijd samen met haar moeder. Maar omdat die het nog best griezelig vindt dat Ilja alleen fietst, haal ik haar op en gaan we samen.

‘Weet je,’ zegt ze, ‘ik vraag het vanavond meteen aan mama.’

‘Maar je mag toch nooit iemand mee naar huis nemen... als je opa en oma er zijn?’

Ze haalt haar schouders op. ‘Ik probeer het gewoon.’

‘Kom je straks bij mij spelen?’ vraag ik.

Ilja schudt haar hoofd. ‘Dommie! Ik kan vandaag toch niet. Tussen de middag zei oma dat we pepernoten zouden bakken na school.’

‘Pepernoten? Het is zomer hoor.’

Ilja lacht met haar hoofd in haar nek. Haar vlechten hangen als dikke touwen langs haar hoofd. ‘Ja, bijzonder hè?’

‘Lekker!’ Ik lik met mijn tong langs mijn lippen.

‘Oma wilde weer eens wat anders dan knutselen of spelletjes doen. Ik ga gauw naar huis anders worden ze ongerust.’ Ze stapt op haar fiets. ‘Tot morgen!’ roept ze. ‘Ik zal wat pepernoten voor je meenemen.’

Ik zwaai naar haar rug en dansende vlechten, en kijk haar na. Hoe ze het pad van het parkje volgt en via de busbaan uit het zicht verdwijnt, onderweg naar haar opa en oma.

Zij wel.

Met mijn voorband duw ik de poortdeur open. Mag niet, maar ik doe het toch.

Ik parkeer mijn fiets onder het afdakje in de tuin en vis mijn schooltas uit mijn rode kratje. Dave, mijn broer, is nog niet thuis van school.

Papa en mama zijn er ook niet.

Leunend tegen het schuurtje stel ik me voor hoe het zou zijn als mijn oma en opa zouden oppassen na school.

Voordat ik van mijn fiets stap doet oma de poortdeur voor me open. 'O, liefste Caro, wat fijn en gezellig dat je weer thuis bent!' Ze knuffelt me helemaal plat en drukt duizenden kusjes op mijn haar. 'Je moet me echt alles vertellen over hoe het op school was vandaag.'

Met haar arm stevig om mijn schouders geslagen lopen we naar de achterdeur. Opa doet open en tilt me op. Hij zwaait me door de lucht. 'Meid, wat word je toch groot en zwaar, nog even en ik kan je niet meer dragen.' Hij zet me voorzichtig terug op de grond. 'Ga maar gauw naar binnen, ik zet je fiets in de schuur.'

Ik stap de keuken in, waar oma aan de grote tafel zit. Voor haar staan een kan limonade en versgebakken muffins, nog warm. Ik hang er met mijn neus boven, om de geur op te snuiven. 'Zullen we met zijn drietjes een spelletje Monopoly doen?'

Ik zucht.

Ja, dat zou leuk zijn. Maar ik heb geen opa en oma. Nooit gehad. Ze waren al dood toen ik geboren werd. Dibbus is het enige wat voor mij in de buurt van een opa komt.

Op de buitenmat voor de keukendeur hurk ik neer en grabbel in mijn rugzak. Het is er zo druk dat ik mijn sleutel niet kan vinden. Met een boog gooi ik mijn gymkleren en mijn gym schoenen achter me op de stoep. Mijn gimpies stuiteren. Met twee handen haal ik de losse papieren eruit en laat ze naast me op de stoep vallen.

Onder in mijn tas, aan een touwtje, vind ik mijn huissleutel.

Ik draai de deur van het slot, gooi mijn lege schooltas de keuken in en raap, als een graafmachine, mijn troep van de stoep.

Met volle armen stap ik over de drempel en laat alles boven het aanrecht los.

‘En Caro, heb je nog wat leuks gedaan op school?’ vraag ik mezelf. ‘Ja, het was heel leuk. Ik heb een negen voor mijn dictee, en we hebben vandaag iets geleerd over vogels. De overblijf was superstom. Nee, geen ruzie, gewoon, die juf. Ieks... Ik moest mijn korstjes opeten!’

Ik strijk de papieren glad en leg ze op een stapel op het gasfornuis. De brief van juf Do, of er ouders zijn die mee willen met de schoolreis, leg ik bovenop.

Ik vouw hem dicht en schrijf er SUPERMEGABELANGRIJK! WANT JE MAG MEE! op.

De brief van juf Sonja over de overblijfplus strijk ik niet glad. Zal ik hem weggooien? Ik wil best patat of een broodje knak eten met de overblijfclub, maar niet met haar. Ik prop hem terug in mijn tas.

De tekening die ik voor mama heb gemaakt is nog netjes. Daar heb ik hard aan gewerkt. Het is een stilleven. Dat was de opdracht van juf Do. Het pak hagelslag en de roze koek zijn echt goed gelukt. De mobiel vond juf Do er niet echt bij passen. De tekening is voor mijn moeder omdat ze het altijd zo druk heeft.

De deur van de gang kraakt en gaat heel langzaam een stukje open. Miauwend en spinnend komt Dibbus de keuken in. Hij geeft kopjes tegen de deur die daardoor steeds verder opengaat. Hij sjokt naar me toe. Op mijn hurken aai ik hem. Hij geeft kopjes tegen mijn knie en ik kriebel hem onder zijn kin. Hij knijpt zijn ogen dicht en spint nog harder.